

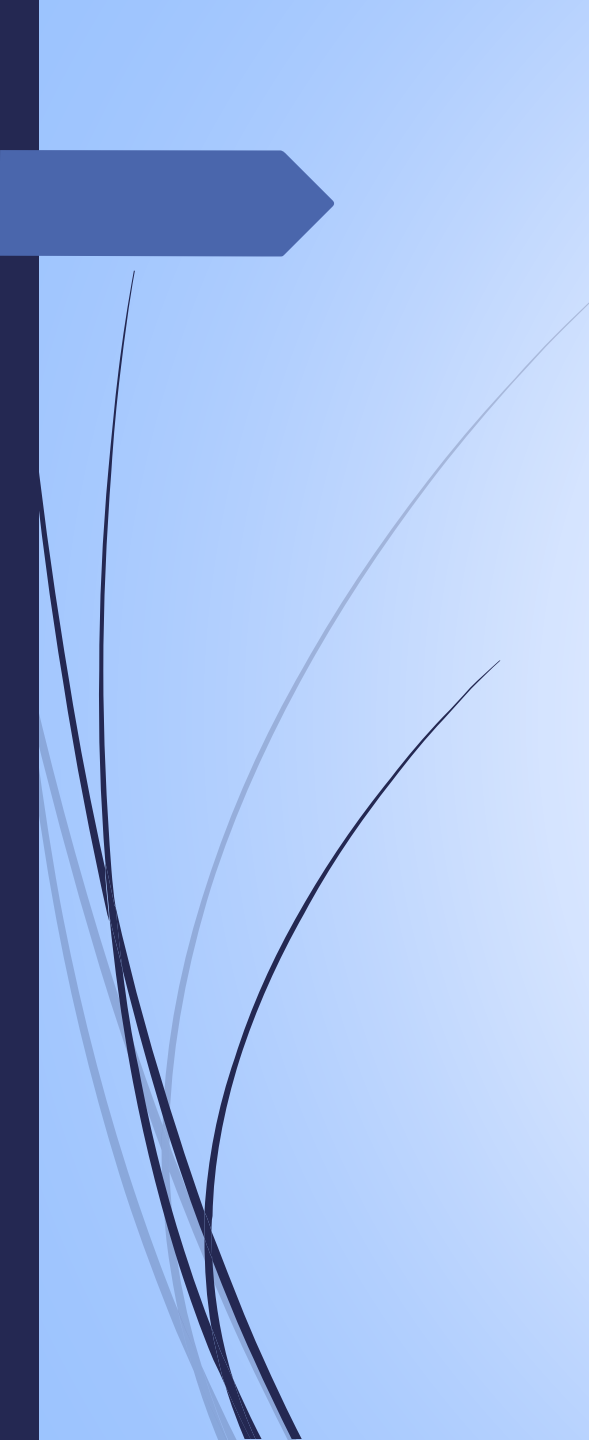
A roma/cigány tanulók helyzete a vajdasági (felső)oktatásban

Atyimcsev Livia

Prosperitati Alapítvány, Szabadka

PTE BTK OTDI

KÁRPÁT-MEDENCEI ROMAKUTATÁSI FÓRUM
Debrecen, 2019. 03. 28-29.



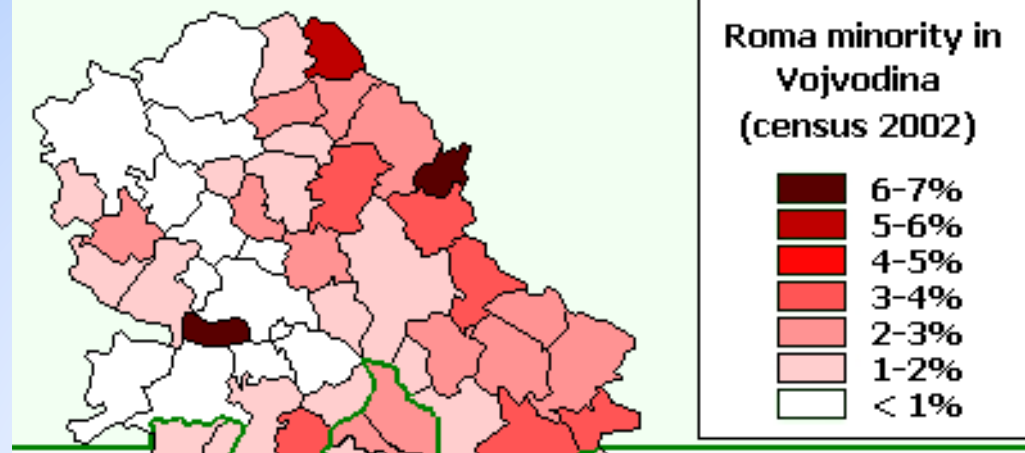
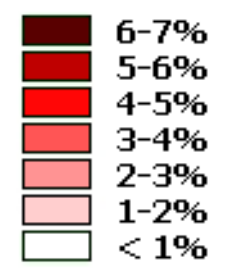
Általános adatok (statisztika) / kutatás

A lakosság összetétele nemzeti hovatartozás és kor alapján Vajdaságban - 2011

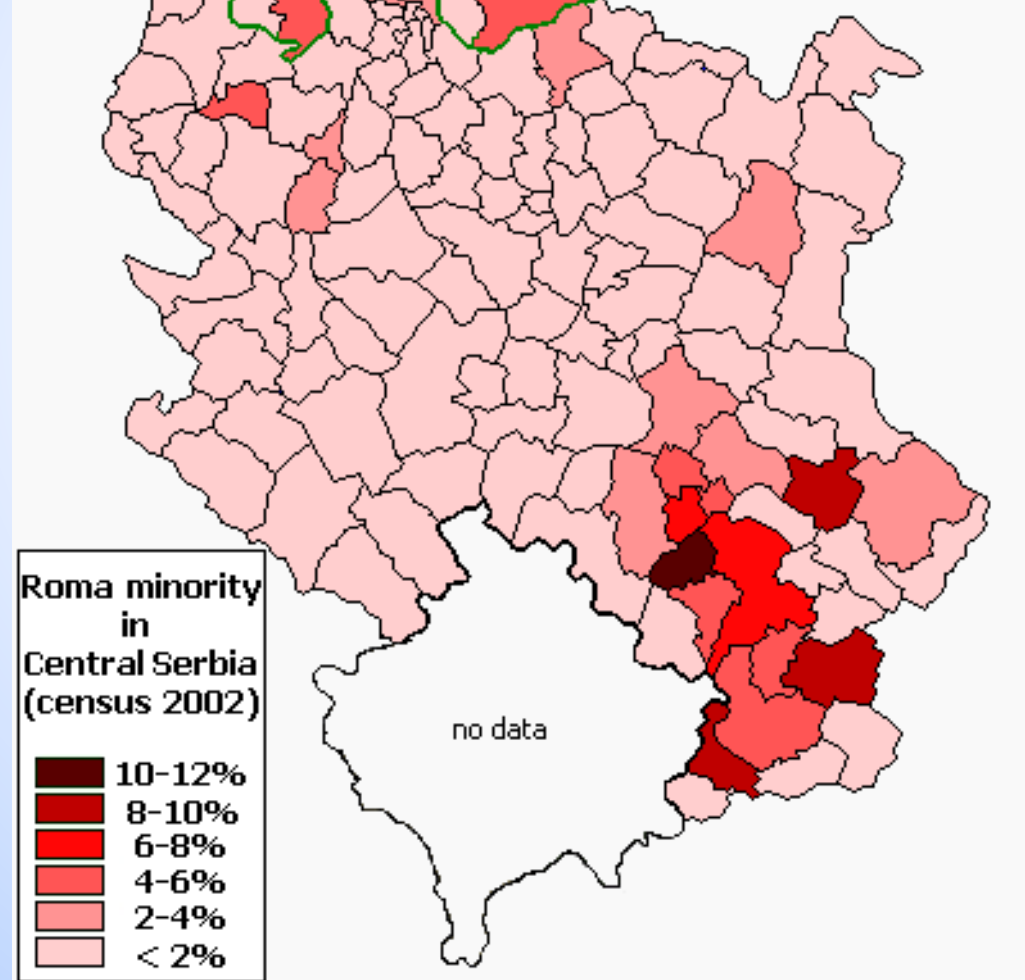
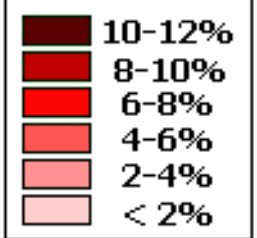
	Összesen	Szerb	Magyar	Roma/cigány
Összesen	1931809	1289635	251136	42391
0-14 éves	277470	185466	29736	13950
15-29	363322	250633	41387	10869
30-49	531266	357169	66311	10936
50-64	443213	294907	60034	5069
65-84	297086	189460	50157	1537
85 vagy több	19452	12000	3511	30
Átlagéletkor	42	41	45	28

A vajdasági lakosság csupán 3%-a cigány/roma, míg 13% magyar.

**Roma minority in
Vojvodina
(census 2002)**



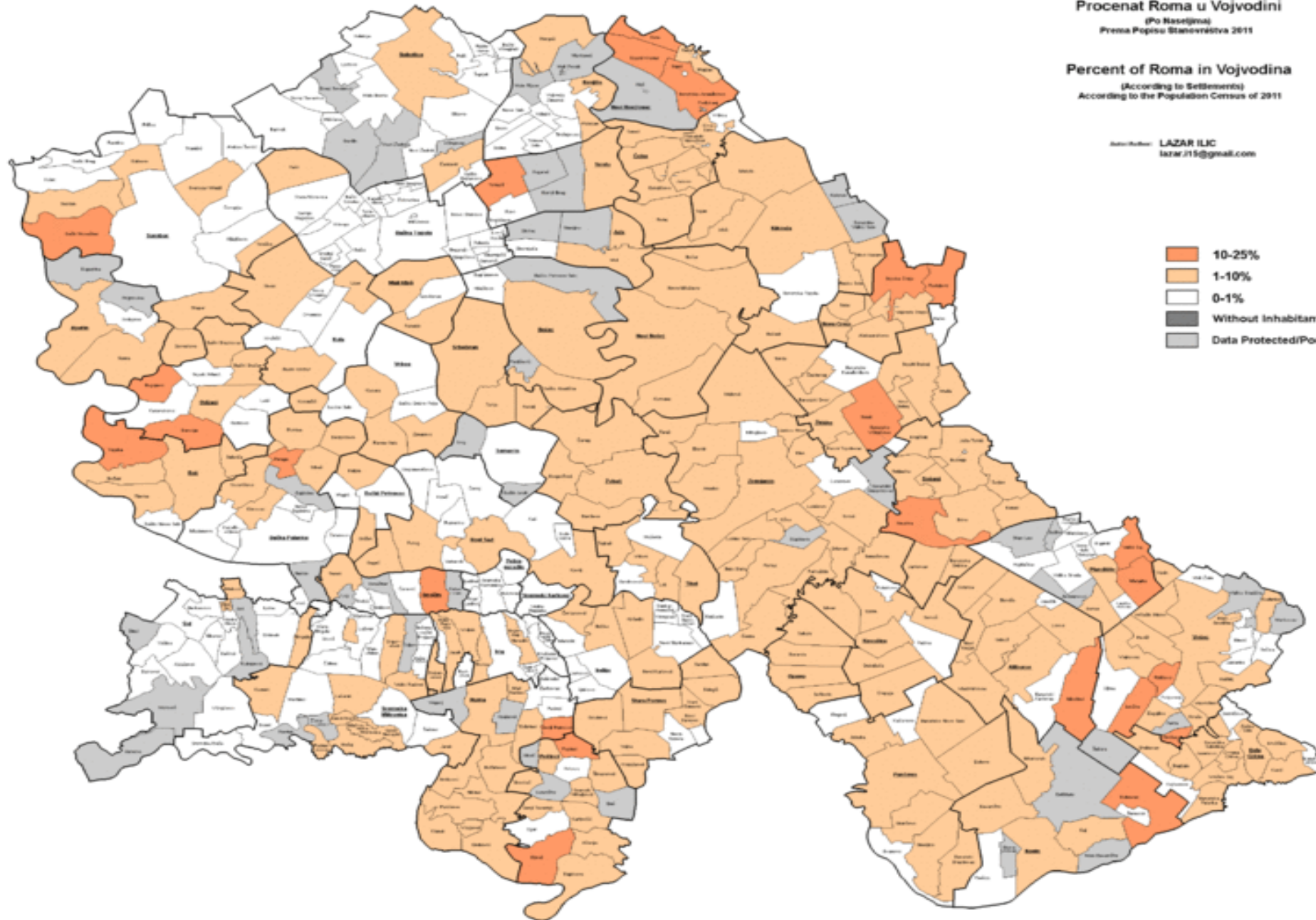
**Roma minority in
Central Serbia
(census 2002)**



Procent Roma u Vojvodini
(Po Naseljima)
Prema Popisu Stanovništva 2011

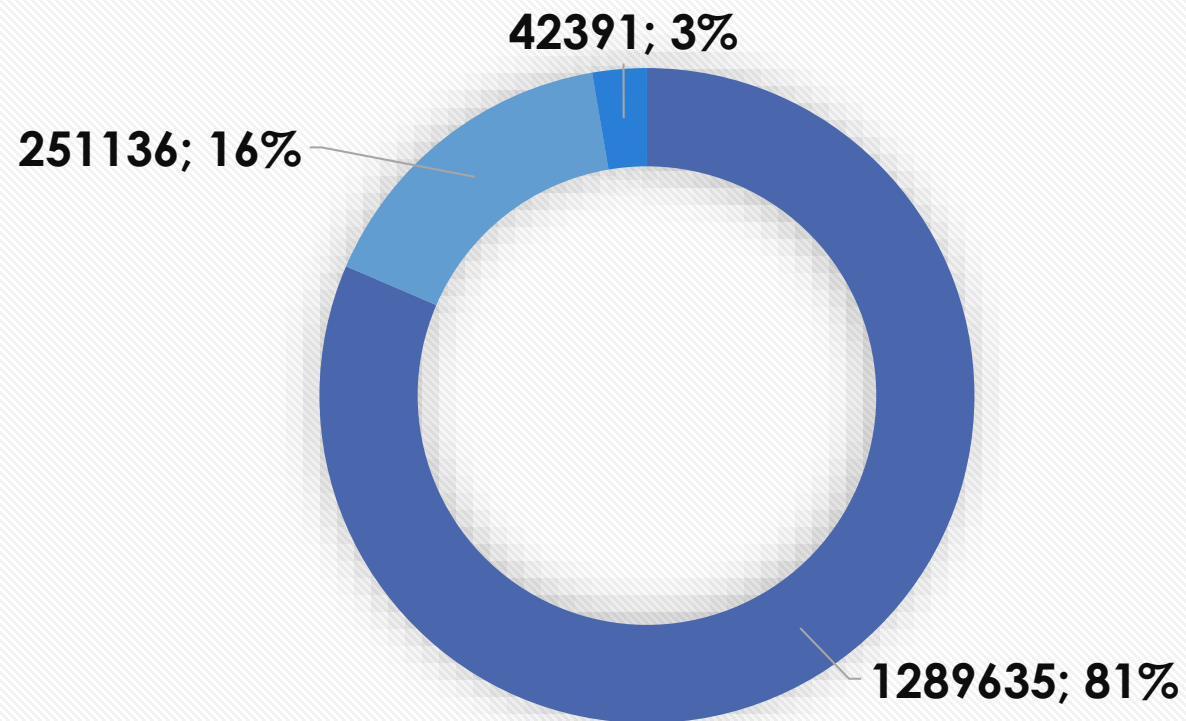
Percent of Roma in Vojvodina
(According to Settlements)
According to the Population Census of 2011

Author: LAZAR ILIC
lazar.i15@gmail.com



A lakosság összetétele nemzeti hovatartozás és kor alapján Vajdaságban - 2011

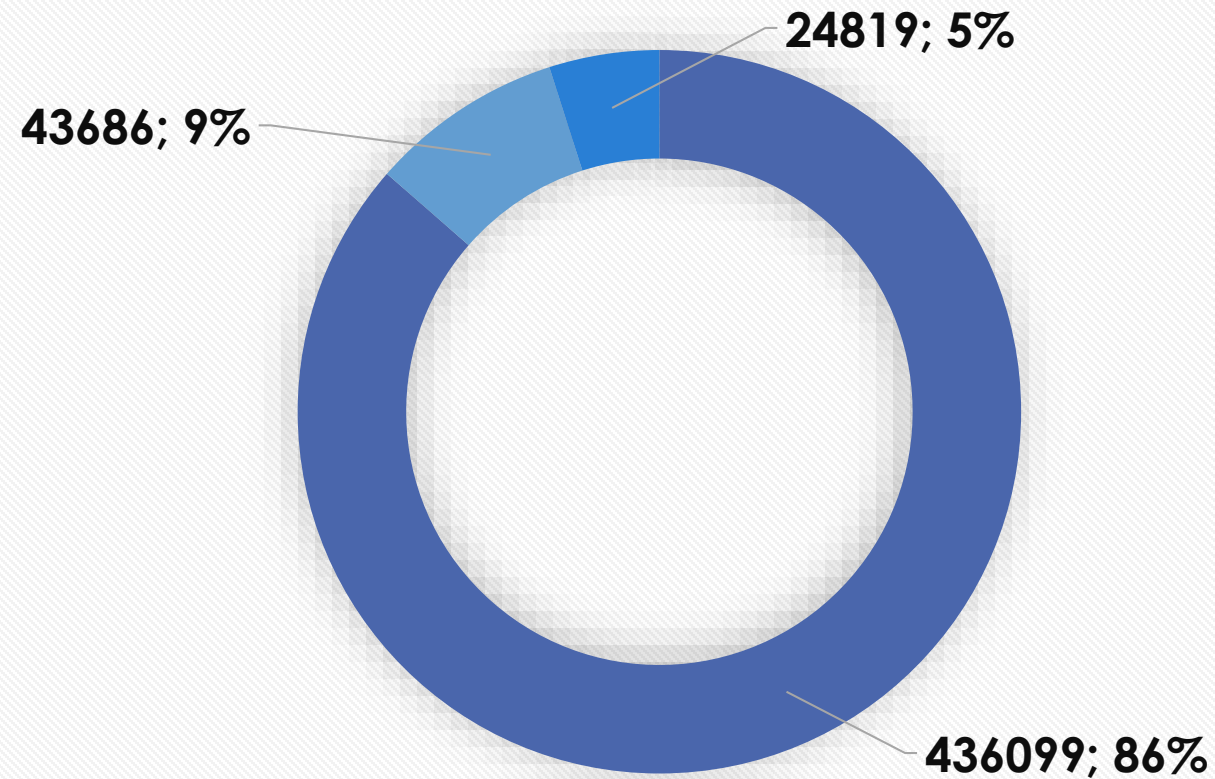
A lakosság összetétele nemzeti hovatartozás alapján Vajdaságban - 2011



■ Szerbek ■ Magyarok ■ Cigányok/romák

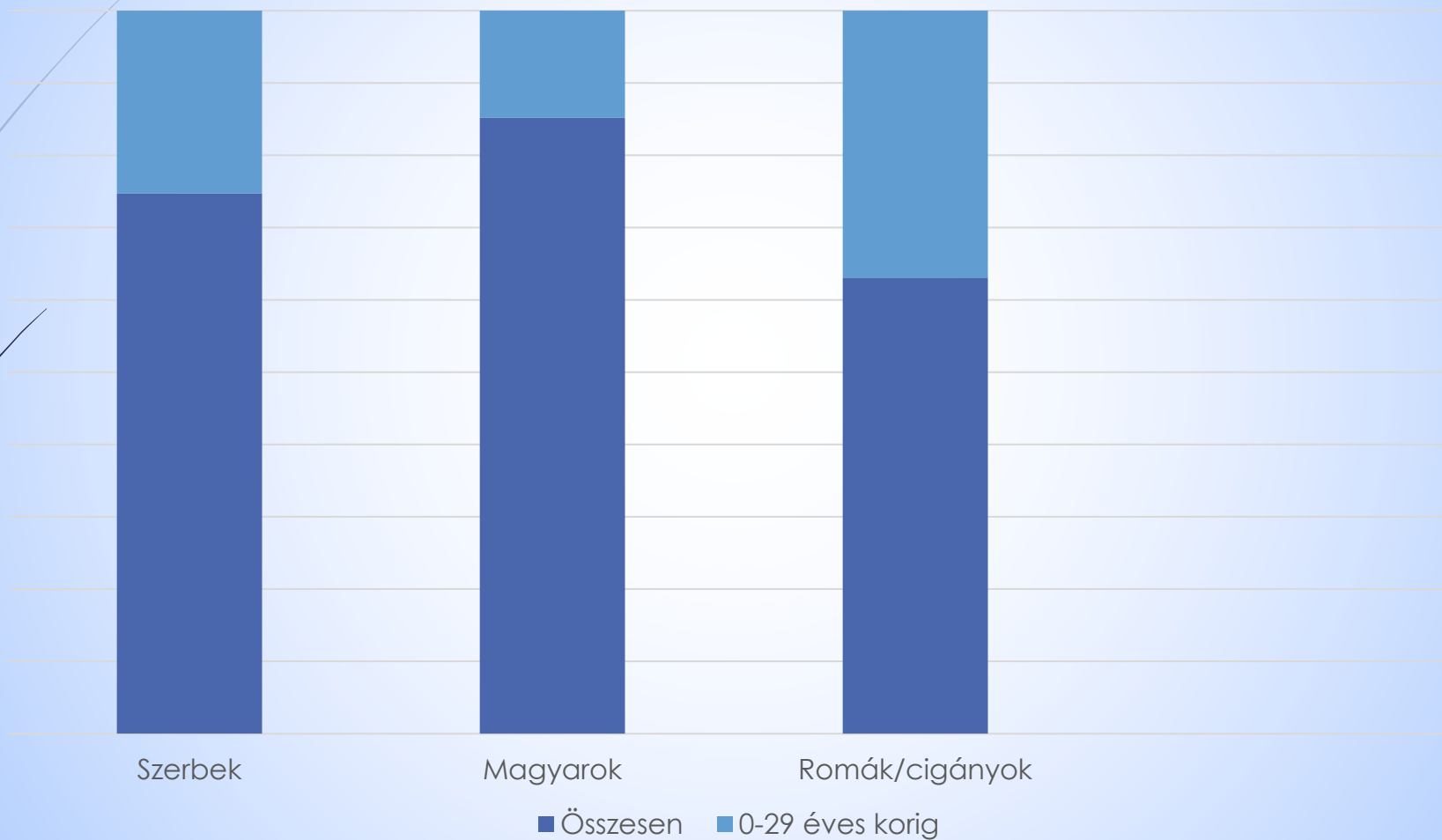
A lakosság összetétele nemzeti hovatartozás és kor alapján Vajdaságban - 2011

A lakosság összetétele nemzeti hovatartozás alapján a 0 - 29 éves korosztályban - 2011



■ Szerb ■ Magyar ■ Cigány/roma

A 0-29 éves fiatalok száma az adott nemzetiségű lakosok számához viszonyítva a Vajdaságban - 2011



Hipotézisek

- ✓ A vajdasági romák/cigányok közül csak **nagyon kevesen tanulnak tovább** felsőoktatási intézményben.
- ✓ A középiskolákban és a felsőoktatási intézményekben is **hátrányos megkülönböztetés** éri a roma/cigány tanulókat úgy a tanárok/oktatók, mint a diákok/csoporttársak részéről.
- ✓ A roma/cigány diákok/hallgatók maguk is **érik a negatív megkülönböztetést** a középiskolai tanulmányaik és a felsőoktatási intézményben eltöltött idő alatt.

Általános iskola

Specifikus problémák:

- Az oktatási rendszerből való kirekesztés
- Rendszertelen iskolalátogatás
- Gyenge tanulmányi eredmény és korai iskolaelhagyás
- Szegregáció
- Negatív identitás

Okok:

- A nem roma/cigány szülők hozzáállása, akik a roma/cigány gyerekek beíratkozása ellen tiltakoznak
- Az iskolába íratkozással járó bürokratikus procedúra
- A roma/cigány családok anyagi helyzete, mely sokszor ellehetetleníti az iskoláztatást
- A roma/cigány tanulók szociális helyzete és a romák/cigányok kirekesztése (fizikai értelemben is) a közösségből
- Szegregált települések, melyek távol helyezkednek el az iskolától

Általános iskola

A 2002/03. iskolaévben Szerbiában 82.800 iskoláskorú roma/cigány gyerek volt (7-től 14 éves).

Közülük 17.323 járt általános iskolába, ami a tanulók 4,02%-a.

Több, mint 65.500 roma/cigány iskoláskorú gyermek volt az oktatási rendszeren kívül.

A roma/cigány tanulók 5%-a az általános iskola harmadik osztályáig már ismételt osztályt, míg a nem roma/cigány tanulók csupán 0,2%-a.

Az osztályt ismételt tanulók közül 70% roma/cigány.

Magyar tannyelvű osztályok megmaradása – mire képes az oktatási rendszer?

Kérdőív

- 47 kitöltő/25 kitöltő (24 magyar/1 cigány)
- 25 kérdés
- Középiskola/felsőoktatás
- Negatív/pozitív megkülönböztetés

Kérdőív

Középiskola

Átlag tanulószám: 23 (7-35)

A középiskolai osztályok összetétele: 88% magyar, 12% szerb (24 válasz alapján)

Romák/cigányok az osztályban: 0,2 % (3 eset)

Megkülönböztetés a tanárok részéről: 100% nem

Megkülönböztetés a diákok részéről: 1 esetben igen – pozitív és negatív értelemben is

Megkülönböztetett helyzetben érezte-e magát a roma/cigány tanuló?

1 esetben igen

A roma/cigány osztálytárs sikeresen befejezte-e a középiskolát? 100% igen

Kérdőív

Felsőoktatás

Átlag hallgatószám: 31

A csoport összetétele: 54 % magyar, 46% szerb

Romák/cigányok a csoportban: 6 esetben 1 csoporttárs, 4 esetben 2 csoporttárs – ettől több nem volt

Megkülönböztetés a tanárok részéről: 50-50% (8/10 pozitív)

Megkülönböztetés a diákok részéről: 8 esetben nem, 2 esetben - pozitív

Megkülönböztetett helyzetben érezte-e magát a roma/cigány hallgató? 8 nem, 2 igen – pozitív és negatív értelemben is

A roma/cigány csoporttárs sikeresen befejezte-e tanulmányait? 8 igen, 1 nem, 1?

Összesítve

- A tanárok részéről középiskolában nincs megkülönböztetés, a felsőoktatásban igen – negatív és pozitív értelemben is
- A diákok részéről sem jellemző a megkülönböztetés, de ha mégis jelen van, inkább pozitív értelemben
- A roma/cigány tanulók legtöbbször nem érzik magukat megkülönböztetett helyzetben
- Azok a roma/cigány fiatalok, akik bekerülnek a középiskolába/felsőoktatásba 90%-os arányban be is fejezik azt

Egyéni vélemények

- Nagyon kevesen járnak középiskolába
- A cigány/roma származású gyerekek többsége nem tanul tovább a Vajdaságban. Akik mégis tanulni szeretnének, azok tudnak érvényesülni.
- Azok a cigány/roma diákok, akik arra szánják el magukat, hogy az általános iskola után tovább tanuljanak, komolyan veszik a tanulást és semmiféle hátrányuk nem származik nemzetiségükből. A mai gyerekek és tanárok már elég toleránsak, így csak a nemzeti identitása miatt senkit nem ér diszkrimináció, vagy negatív megkülönböztetés.

Interjú – cigány származású tanár, aki többségében cigány közösségben dolgozik

„A szabadkai, magyarkanizsai és törökkanizsai középiskolába iratkozott néhány volt tanulóm. Képességeik és előtudásuk sajnos legtöbb esetben alulmaradt a többi osztálytárustól és leginkább IOP (egyéni oktatási terv) szerint tanultak néhány tantárgyból - ha az adott iskola, kollektíva hajlandó volt figyelembe venni az általános iskolából hozott dokumentációt, de a gyakorlatban leginkább a jóindulat és a pozitív diszkrimináció működik, nem pedig a szakszerű inklúzió, vagy nevezzük bárhogy...

A Horgoson eltöltött 6 év alatt 10 tanulóm indult középiskolába, ebből csak hárman fejezték be. A probléma legtöbbször az anyagi gondok és a mai kornak, trendnek nem megfelelő lakhatási körülmények, a családi háttértámogatás hiánya (nincs zsebpénz, nincs buszjegyre pénz, nincs akarat megtenni a nehezebb lépéseket).

Az alaptudás és kellő kompetenciák hiánya miatt és a jelentkező anyagi hátrány miatt a tanulóban is elveszik a motiváció, hiába van meg a kezdeteknél az erős lendület, 3 vagy 4 év túl hosszú távlat úgy, hogy a tizenéves nem termel a családi kasszába, csak kiadásai vannak, emellett főleg lányok esetében még a középiskolát megkezdetteknél is jelentkezett a korai családalapítás jelensége. A 3 tanuló, aki befejezte, valóban erős családi, anyagi háttérrel és kellő képességekkel is rendelkezett. A társadalom legnagyobb jóindulata sem elég a kellő mértékű integrációhoz mert a jó és eredményes módszerek hiányoznak már az iskoláskor előtti és kisiskolás korban.”

Lehetőségek

A kutatás kibővítése:

- Kérdőív
- Interjúk

Felhasznált irodalom

- Dr. Gábrity Molnár Irén (2011): *Szociológiai jelenségvizsgálatok a Vajdaságban*, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka. Elérhető: <http://gabritymolnariren.com/SzociologiaiJelensegVizsgalatok.pdf>
- Etnička struktura Srbije http://www.ombudsman.pravamanjina.rs/index.php/sr_YU/podaci
- Gábrityné Molnár Irén: *Kisebbség- és oktatáskutatások a Vajdaságban*, az MTT 15 éves tevékenységében. Elérhető: http://adattar.vmmi.org/fejezetek/9/08_gabrityne_molnar_iren_kisebbseg-es_oktataskutatasok_a_vajdasagban_az_mtt_15_eves_tevékenysegeben.pdf
- Milan Nikolić: *Obrazovanje i nacionalne manjine u Srbiji* (Oktatás és nemzeti kisebbségek Szerbiában) http://www.bfpe.org/BFPE_OLD/www.bfpe.org/files/Obrazovanje%20i%20nacionalne%20manjine%20u%20Srbiji.pdf
- *Obrazovanje u AP Vojvodini* (Oktatás a Vajdaság Autonóm Tartományban) http://www.obrazovanje.vojvodina.gov.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=11
- Republika Srbija, Republički zavod za statistiku, http://popis2011.stat.rs/?page_id=1077

Köszönöm a figyelmet!

